

LeesKost

Koster's Bijzondere Boekensite

Clara, de eerste neushoorn in Nederland

Geplaatst op 26 oktober 2022 door Marianne Janssen

Rijksmuseum toont Clara ten voeten uit

‘Heeren en Dames, komt dat zien...’

Als in 1740 de kapitein van het schip de Horssen op zee komt te overlijden, volgt de 35-jarige opperstuurman Douwe Janszoon Mout hem op als bevelvoerder. De reis wordt vervolgd naar Houghli, waar Mout met de andere gezagvoerders van de vloot te dineren wordt gevraagd bij de directeur van de VOC in Bengalen, Jan Albert Sichterman en zijn vrouw Sybilla. Tijdens het diner kondigt Sichterman een verrassing aan. Even later hobbelt een onbekend dier, een jonge neushoorn, de eetzaal binnen. Clara. Ooit kwam zij als klein huisdier bij het gezin wonen, maar nu zij uitgroeit is zij niet te handhaven. ‘Terug naar de natuur’, zoals Sichterman oppert is onmogelijk, want het dier heeft nooit geleerd voor haar eigen eten te zorgen. Sybilla is ontzettend gesteld op Clara, maar ook zij ziet het probleem. Douwe Mout biedt aan Clara mee naar Europa te nemen. Hij bedenkt dat het dier

een aardige bijverdienste zou kunnen opleveren. Sichterman stemt toe op voorwaarde dat Douwe Sybilla regelmatig op de hoogte zal brengen van het wel en wee van het dier.

Een dier als Clara, een Indische neushoorn, is niet alleen een onbekend fenomeen in Nederland, maar in heel Europa. Douwe laat bij een drukker strooibiljetten maken. Daarop staat een afbeelding van het dier, getekend door Jan Wandelaar, een begaafde tekenaar die Clara was gaan opzoeken in de wei waar ze stond te grazen om haar daar prachtig te portretteren. Als de prent van de rinoceros in de etalage ligt trekt hij al zoveel bewonderende kijkers, dat Douwe Mout zeker kan zijn van publiek als Clara in levende lijve wordt vertoond. En dat is ook zo. Iedereen heeft er geld voor over om dit rimpelige enorme beest met een hoorn midden op zijn kop, dat zulke enorme hoeveelheden hooi, brood en water verstouwt, te komen aanschouwen. Douwe reist met Clara heel Nederland door. Zijn én Clara's faam snellen de twee steeds zo ver vooruit, dat er aan kijkers geen gebrek is. Na de tocht door Nederland volgen reizen door Europa. Clara, de eerste neushoorn van Nederland, bezoekt het Heilige Roomse Rijk, het Koninkrijk Frankrijk, De Pauselijke Staat, de Doorluchtige Republiek Venetië et cetera.

Waar zij komt trekt zij kijkers, geleerden, bewonderaars, edellieden en vorsten. Wie mee wil tellen moet Clara hebben aanschouwd Kunstenaars portretteren haar.

Auteur

Agnita de Ranitz (1952) studeerde kunstgeschiedenis en Egyptologie aan de École du Louvre en de Sorbonne in Parijs. Ze werkte in het Allard Pierson Museum in Amsterdam. Na haar huwelijk ging ze in Frankrijk wonen. Ze gaf dertig jaar pianoles en was actief als gemeenteraadslid in haar woonplaats l'Étang-la-Ville. Ze debuteerde in 2016 met de roman

De vrouw op het perron. Daarna schreef ze de historische roman *Kom Atir kom* (2016) en de daarop geïnspireerde reisgids *In de voetsporen van Zarafa* (2021).

Deze laatste twee boeken vertellen het verhaal van de historische voetreis in 1827 van Zarafa, de eerste giraffe in Frankrijk. Het dier was een diplomatiek geschenk van de pasja van Egypte aan de Franse koning Charles X. Tijdens de 900 km lange en 42 dagen durende tocht wandelen Zarafa, haar gevolg én de lezer door het Franse land. In het tweede deel biedt De Ranitz haar lezers de kans die route per auto zélf af te leggen, met allerlei tips voor onderweg.

Ik heb Clara met evenveel plezier en bewondering gelezen als de historische boeken over de eerste giraffe in Frankrijk. Als lezer reis je mee, en verbaas je je over de wereld waarin Clara zo'n enorme hype kon worden. Een verrukkelijk, geweldig goed geschreven boek. Amusant, goed gedocumenteerd, niets dan lof. Achterin staan verschillende leuke en mooie, opmerkelijke kunstwerken die van Clara zijn gemaakt, geweldig dat deze 'grijze jongedame' zo'n inspiratiebron is geweest.

Tentoonstelling

In het Rijksmuseum is tot 15 januari 2023 in de Philipsvleugel een tentoonstelling te zien over Clara. Met het verhaal van Clara als handvat laat deze tentoonstelling zien hoe nieuwe kennis een wereldbeeld veranderde en welke centrale rol kunst hierin speelde. Hoogtepunt van de tentoonstelling is een portret van Clara: levensgroot en ten poten uit geportretteerd, afkomstig uit het Staatliches Museum in Schwerin, in 1749 geschilderd door Jean-Baptiste Oudry bij Clara's bezoek aan Parijs.

In variatie op de woorden van de strooibiljetten van toen: ‘Gaaf dit zien en lees dit boek’.

[Agnita de Ranitz](#) – *Clara, de eerste neushoorn in Nederland*. ISBN 978-90-8311-458-3, 250 pagina's, € 22,99. Maassluis: [Uitgeverij De Brouwerij](#) 2022.

Dit bericht is geplaatst in [Alle Boeken](#), [Cultuur](#), [Geschiedenis](#). Bookmark de [permalink](#).

LeesKost

Mogelijk gemaakt door WordPress.